

POLITIČKI ANGAŽMAN

(Odlomak romana u nastajanju)

Sam, usamljen i prezren, kao poslednji predsednički obrok Ričarda Niksona. Predragu je ta misao došla prilikom jednog od mnogih pokušaja da malo sredi stan. Stari brojevi zagrebačkog *Danasa* koji je kupovao zbog Tanje Torbarine i likovnih kritika Željka Kipkea – bili su gotovo novi, nabavljao ih je dve-tri godine posle Osme sednice, utorkom je časopis stizao u Beograd, to je bilo vreme zamlaćivanja *Našom Borbom*, Antom, „Koalicijom narodnog nesporazuma” (kako je parodirala Torbarina), Građanskim savezom Vesne Pešić. Prelistavajući te brojeve *Danasa*, naišao je na Kipkeov članak o čuvenom fotografu koji pravi aranžmane po ugledu na stvarne prostore (Ovalni ofis, soba za inkviziciju, ugao ulice u Tumbstonu, hodnik u Jelisejskoj palati, sobičak Edgara Alana Poa, radna soba Ernesta Hemingveja [sve sa dvocevkom]) i onda fotografiše te unikatne instalacije, jer posle uništi scenografiju i lepota jedne komode u Ovalnoj kancelariji je Predraga fascinirala, čistoća i sjaj drveta, okrajak „miljea” na kome je stajala samo dopola vidljiva stona lampa, i deo zidnog prozora koji gleda u dvorište Bele kuće, e ta fotka se Predragu veoma dopala i podsetila ga je na poslednji obrok Ričarda Niksona, proteinsku užinu od mladog sira s kolotovima ananasa iz konzerve i sa čašom obranog jogurta, bez hleba, bez borovnica, bez podmetača, samo s escajgom umotanim u platnenu servijetu. Čovek mora da je imao holesterol visok do neba, mislio je Predrag, ali kako ti američki doktori to drže pod kontrolom, ako slušaš i imaš socijalno osiguranje, ima da dočekaš visoke godine. Ima tu i trčanja na pokretnoj traci ili voženja sobnog bicikla, konzumiranja eliksira na bazi sveže ceđenog celera (i pre nego što dobiješ rak, a ne samo kada te iseku kao ćurku za Božić ili prase za Dan republike), ali, brate, imaš lekarske preglede, svake godine prst u dupe, i to je tajna dugovečnosti na bogatom Zapadu, ne samo sapun i manje zagađenje vazduha, vode i tla, već – redovni lekarski pregledi. I pare kojima raspolaže socijalno i zdravstveno osiguranje (pare koje se naravski duguju višestoljetnim imperijalističkim pljačkanjima Indije, afričkih kolonija „od strane Amerike i Engleske, koji su svašta radili Indijancima i crncima i nisu im platili odštetu, treba i nama Nemci da plate, ali Tito srbožder oprostio Viliju Brantu”, dodali bi članovi svih kućnih saveta u nas) omogućavaju da se na vreme otkriju razne bolesti, pa je svaki čiča koji pandrkne od šloga u 88. ili 92. dotle već preživeo rak prostate i ima ugrađen bajpas, ili je zalečio rak limfnih žlezda i izvadio jedno plućno krilo, a ne kao kod nas. Ali Predrag se plaši lekara pa čeka da mu svaka muka prođe sama od sebe.

* * *

Problem je, piše Predrag za jedan magazin, u tome što o visokim, strateškim pitanjima politike i opstanka čovečanstva pišu ljudi koji su se već *snašli*. Oni se slikaju u svo-

jim ukusno uređenim potkrovljima, na Ikeinom kanabetu, s mačkom u krilu, iza njih su ručno tesane police od poda do plafona s knjigama, sve je to opajano i obrisano, na stolu mekintoš epl laptop, pivska krigla s ukusno ikebanski pobodenim flomasterima, parom makaza i olovkama, kako hemijskim tako i grafitnim, ubavo rumenilo zalaska sunca se probija kroz venecijanere i ispod njih, čika mrda nožnim prstima u kašmirskim kućnim čarapama i samouvereno pozira foto-reporteru, on se snašao, žonglira analogijama od srednjeg veka pa odatle zamahuje do futurističkih predviđanja, ama zbilja „šta je to prava levica i ima li je uopšte danas?”. E, na to pitanje nigde ne možete da nađete odgovor, jer čim pokušate o tome da se obavestite, naletećete na samouverene fraze „nema više levice”, „danas je sve to salonska levica”, „ono malo levice ne može da privuče glasače jer... rascepkana radnička klasa, tridesetogodišnjaci su ucenjeni studentskim kreditima i pretnjom beskućništva, danas ti je radnik za laptopom, on misli da je deo deoničarske kaste, nemaš svest koju su nekada imali rudari garava lica i topioničari...”, mi u teorijskoj razradi levice nismo makli dalje od Pribićevića starijeg koji je na našim televizijama godinama drvio o brojkama kako se od vremena Marksa smanjivao procenat fizičkih radnika, u XIX veku bilo je 78% takvih, pa onda se smanjivalo polako, a evo danas (1980. g. to jest, u vreme Pribićevićeve profesure u zenitu) samo 23% radnika ima garava lica i kombinezone. On je to smislio u vreme bušenih kartica koje su korišćene za izračunavanje ličnih dohodaka u vreme SIZ-ova i OUR-a. Zatim je došlo famozno tržište, odbacivanje društvene svojine, potuljeno ubistvo samoupravljanja kao sinonima za Zlo, i, nismo se ni okrenuli, došli su komesari liberalne ekonomije, maskirani kao lekari za kugu u Veneciji, s lažnim stranim naglascima i lažnim doktoratima iz ekonomije na Sorboni i Kanzaskom državnom koledžu, sve sekretari Džefrija Saksa i Edvarda Kardelja, janezistanovnici za sirotiљу, dugogodišnji moljci i eminencije raznih agencija u UN, a sa planom da fabrike, iz kojih je nekad SFRJ-ovski polutan mirno odnosio kablove i gume, pretvori u akcionarska društva, da ih „kapitalizuje” u cilju profita, koji će se „koristiti za otvaranje novih radnih mesta i investicije” (ha-ha), znači, ako neko hoće da sastavi neki smisleni pogled na to pitanje levice, socijalne pravde, kapitalizma i globalizacije – a da ga, taj pogled, ne pokupi s naših provincijalnih TV studija u kojima Lučić, Milanče, Bokan, *polkovnik*, Milica, Boškić i Šeki objašnjavaju zaveru Vatikana i globalističkih hajdelberških komisija čiji se klanovi banjaju u toplim bazenima i saunama na švajcarskim Alpima i piju krv afrikanske dece – mora sâm da preduzme istraživanje, kao Bela Hamvaš što se, otpušten i skrajnut, u pauzi fizikalisanja u jednom sobičku bez tople vode, bacio na čitanje svega i svačega i napisao svoju privatnu istoriju čovečanstva i društvenih odnosa (uz zbirku recepata za, na primer, pravljenje čvaraka i kako ih konzumirati [verovatno iz razloga gladi, kao što Predrag gladan gleda recepte na Jutjubu]). Da, za takav poduhvat treba da se čovek već snašao, potrebno je vreme, volja za čitanjem i znanjem, strpljenje i solventnost, da čovek može da plaća obavezne račune. Tada treba čitati. Ima tu svega. Ima pitersonâ na kamare u sličnim verzijama, i mnogo drugih stendap sociologa, koji su stigli kao zamena za karlesagane i kristijanebernarde i druide medicine i prirodoslovnih nauka (njih sada zamenjuje samo jedan čova: goloruki Nil de Gras Tajson), sa-

da su filozofi i sociolozi na ceni, ima knjiga koje se moraju prožvakati da bi se razumelo kako radnik s kovčežićem, u kome su jabuka i sendvič, danas zapravo izgleda kao ljubitelj *Joy Division*-a i topli obrok kupuje u veganskom baru zadubljen u svoj tablet, treba ukapirati nestanak sindikata i propast takozvanih kolektivnih ugovora, treba uočiti kako novoosnovane agencije za socijalna pitanja u stvari miniraju odavno usvojene standarde iz danas zaboravljenih socijalističkih sindikata, treba analizovati kud se dela participacija (kako pametni levičaru nazivahu i još nazivaju kod nas ocrnjeno samoupravljanje), kud su se deli penzioni fondovi, otkud paralelna rasprava o četvorodnevnoj radnoj nedelji i zakonima koji pomeraju granicu starosne penzije na 78 godina, treba pročitati tu mapu preostalih zaliha neophodnih minerala i metala za civilizaciju koja zavisi od žice, optike, struje, baterija i ekrana svake vrste, treba tehnički razumeti ne samo troškove već i posledice električnih automobila i bezugljenske i beznaftne privrede, treba razumeti i minska polja političke korektnosti, na kojim (poljima) je samo sve više mina i močvara sa živim blatom, treba se pravnički obrazovati, jer za sve danas možeš biti utužen, za sve treba udruženje, jer tradicija nastoji, i u velikoj meri je uspela, da aproprisiše kulturu, kultura umesto da bude tekuća i živa scena slobode postaje sluškinja okamenjene tradicije, koja je proizvoljno isklesana u monolit kome pučina ima da se moli i kome ima da se klanja i koji monolit služi kao novo Sveto pismo koje nije podložno preispitivanju, desničari i islamisti su daleko odmakli u dugom maršu kroz institucije, koristeći upravo alate demokratije, pozitivne zakone koji su imali za cilj da afirmišu život i slobodu i kulturni razvoj, ali avaj, desničari i islamisti su povelili svoja kao i društva koja su naumili da „politički teraformiraju“, da tako kažem, u smeru pasatističkih ideja, i samo čekam da Katolička crkva kaže: „Čujte, mi ukinuli inkviziciju za džabe, a evo vi uvodite šerijatski zakonik u ime kulture, hoćemo i mi natrag inkviziciju, očas posla ćemo je osnovati ponovo, šta nam teško, hoćemo da zabranimo viceve na račun Isusa i sifilitičarskih papa i pedofilskih popova, u roku odmah!“, sve to, dakle, treba proučiti, steći uvid, ne na osnovu mudraca istoričara, izvikanih doktora istorije, koji vole olako da zaključe ispred trafike, bez obzira što umesto lozovače i pelinkovca srću sokić od nara i unuče džeka denijelsa, ali kada Branko Milanović i njegovi isprci krenu da kritikuju Tileta („sa šesnaest godina su shvatili zablude Titove spoljne politike“, ma neka puše kurac) i kao dokaz navode gastarbajtere i jugoslovenski crveni pasoš, to je da se ukenjaš od muke, ne, dakle, na osnovu takvih „analitičara“ koji 'lade jaja i plaknjuju guzice po briselima i parizima i američkim departmentima za savremenu istoriju, već da lično nešto zaključi, posle mnooogo čitanja. I kada se to prouči, dođete do nekih zaključaka, koje biste rado videli ostvarene u doglednoj budućnosti, u – *naučnom kapitalizmu*, jelte, kapitalizmu s ljudskim likom, i onda šta, napišete to na Tvići u nekoliko upisa, šest-sedam, na primer (jer kratak je tvića), ili na Fejsbuku, ili na blogu, i – ili niko ne reaguje (osim vaše tetke i drugara iz lokalnog bircuza), ili vas popljuju preživeli anarhisti i šezdesetosmaši (optuže vas da ste plaćenik kapitalizma), libekovci (optuže vas da ste samoupravljač i jugonostalgicar, a „Tito je živeo na dugovima“, osim toga imao je tanke nogice i staračke fleke, eno i Ričard Barton rekao, on zna), tradicionalisti i zavetnici i dverovci (optuže vas da ste se prodali

Sorošu i lažnom sjaju kapitalizma, da ste autošovinista i drugosrbijanac), SNS-ovci (optuže vas da ste žuta ljiga i poražena snaga lopovskog režima posle 5. oktobra), žuta ljiga vas napadne takođe (optuže vas da ste bili sekretar Kardelja i da ste Kangrgi kuvali kafu na Korčuli), znači svima se zamerite, ali koja vajda od ideje i uvida, ako se to ne *sprovede u praksu*, je l' tako – tako je, hajde da se pomučite pa da malo doprinesete opštem dobru konkretno, da se vaša deca i unuci vrata *u rođen kraj*, da opet meljete kukuruz na vodenici i vašim kolegama iz Amsterdama, Prinstona i Londona pokazujete proju, kajmak, kačamak, potok, koze koje mekeću, šajkaču vašeg pračeda Solunca, zalazak sunca pokraj Morave vodoplavne, i – odete vi lepo u partiju, politika je danas nužna, ako se povučete jer vas mrzi ili ste gadljivi, samo otvarate prostor gorima da vladaju i odlučuju o vašoj sudbini, pročitali ste taj *mim* milijardu puta na Fejsbuku i na Tviteru, idemo kod Tita i Đinđića, pokucate na dveri sedišta političkih partija nji'ovih, očekujete da će vas dočekati raširenih ruku, jes kurac! „Stoj, šta 'oš ti, kud si pošô, stani malo”, samo su tebe čekali, misliš ti, ali ne, te organizacije su brojne, ima tu svega, ima tu birokrata sa sindromom alfa mačora koji čuvaju svoje departmente i tajnice, uspon hijerarhijskom strukturom ne zavisi od vajne meritokratije, već od toga ko najbolje donosi burek i kuva kafu, strpljenja, bato, imaš neke ideje, program, ha? Polako, kud si navro, daj da vidimo, ima ovde neki red, čova s kiselim izrazom na licu i s dignutim obrvama na brzinu prelista vašu fasciklu i pripadajući portfolio s dijagramima i nacrtima i ilustracijama, i – odloži to u fioku. „Ej, baki, razmotrićemo, pa ćemo ti javiti”, vi se razočarate malo, ali čekate, i sami ste svesni da niste jedini, ne može to preko noći, sačekate, dakle, malo, odstojite malo ispred čike koji vas gleda čkiljeći. „Je l' to sve?”, pitate, čika slegne ramenima s prezrivo iskrivljenim usnama, „pa, sve, šta hoćeš više?”, i vi odete i bacite se u čekanciju. Na vratima se ipak setite da ostavite posetnicu s brojem telefona, „molim vas stavite to u fasciklu...”, „ma naravno, kako da ne”, i čekate, čekate, očekujete da vas lično Tile i Điki pozovu, „mladiću, druže, prijatno sam iznenađen, odlične ideje, sjajno razmišljate, pa gde ste dosad bili?!, hajde da porazgovaramo čim prije”, maštate vi, prijateljima pričate da ste se učlanili u partiju, „tu partiju?”, pitaju svi, podrugljivo ili čak neprijateljski komentarišu, „nemam vremena”, odgovarate vi na pozive na pićence i druženje, „moram da radim”, „u partiji?!”, „da, da”, odgovarate vi i prosto čujete smeh s druge strane žice, vi sebe već smatrate političarem, gledate političke panele, nervirate se što „vaš” političar ili aktivista ne govori prave stvari, maštate o tome šta biste na njegovom mestu vi rekli, osećate se mnogo odgovorniji, patetično vodite računa o svakom koraku, još pedantnije reciklirate, kada nosite flaše u kontejner za staklo, ubacujete ih jednu po jednu, osvrćete se, pogledujete i gore, i Sveti Petar će vam ovo zabeležiti kao pozitivno brojanje, očekujete poglede i prolaznika, „hej, vidite, ja recikliram, deluj lokalno, misli globalno!”, poručuje im vaš pogled, ali s njihove strane dolazi mrštenje, oni se secaju od „cangr tras bang”, jedan nabildovani dasa s kockastom glavom vam čak dovikne s prozora na prvom spratu stambene zgrade da se utišate, vi mu odbrusite, ali kada on siđe u papučama i nazuvcima i prljavim bermudama s dezenom pidžame (svetloplava i kaki boja, karirano) i u majici bez rukava, vi pobegnute i zamišljate da ćete dovesti kolege iz partije da snimate primitivizam glasača

ozloglašene zaostale partije („ko negira genocid u Srebrenici, uništava i neposrednu okolinu“) i da od toga čak napravite gostovanje u „Utisku nedelje“ kod one nosate, gde biste povezali primitivizam zaostalih političkih protivnika s herojskim aktivizmom demokratata potcrtano brojkama o zagađenju, globalnom otopljavanju, uštedama kada se koriste reciklirane sirovine i s oročenim datumima da to te-i-te godine 97,37% sirovina ima da bude iz reciklaže, a samo 14,83% energije da ispušta CO₂ u atmosferu, plus jebanje keve plastičnim kesetinama, i tada vas zaista neće biti sramota da ponovite tu izandalu frazu „deluj lokalno, misli globalno“, čekate vi, čekate, prijatelji s posla, porodični prijatelji i komšije su već obavili svoju diferencijaciju, jer vi ste sada kao vegan, ne možete da odolite da svakom koga sretnete ne poverite svoje vjeruju glede nejedenja mesišta i „sluzi“, vi ste kao gej glumac u američkom sitkomu, već u drugoj rečenici morate da vrcbate guzom i naglasite da ste gej, vi ste kao Stiven Fraj na Bi-Bi-Siju, „dobar dan, ja sam gej i pokušao sam da se ubijem, a kako ste vi?“, vi ste se sada politički aktivirali, nema tu više olakog čakulanja, vi imate obavezu prema budućnosti planete, svojih unuka (koje uostalom još i nemate, ali to tako lepo zvuči, „planetu moramo svojim unucima ostaviti u upotrebljivom stanju“), prema ugledu Srbije u svetu, „tako da više ne morate da je se stidite u razgovoru sa strancima koji zabrinuto vrte glavom“, prvobitni podsmeh je prošao, sada kada su videli da mislite ozbiljno i kada im nisu uspela prijateljska upozorenja „da se ne zanosite i gledate svoj posô“, da „nije Zapad med i mleko, pa ti veruješ đinđuvama i lažima koje nam nude“, kada nisu uspela podsećanja na bombardovanje, to je bilo bombardovanje zločinačkog NATO-a koji nas je brutalno ozračio osiromašenim uranijumom i sjebao nam komparativnu prednost u izvozu zdrave hrane, jer mi nemamo jaku tešku industriju i ne umemo da pravimo kompjutere i bolide za Formulu 1, ali, brate, što imamo šljive i orahe i maline i na domaćinstvima gde još žive pokoje babe i dede i naša patriotska omladina koja je odlučila da se vrati iz Beograda i australija, novih zelanada, južnoafričkih republika, masačusetsa i velikih britanija, da bi nastavila stopama svojijeh predaka, to zlata vredi, brate, mi kada to ukusno marketinški izbrendiramo, pa teglice s kariranim etiketama, pa šljivovica u čuturicama, pa suve šljive u vakuumiranim pakovanjima, pa kajmak s poklopcem od alu-folije, lažno imenovan kao noćna hidratantna krema protivu bora, pa oraji pa lešnici, pa kada pokažu prvi diplomatsko-trgovinski sporazum između SAD i Kneževine Srbije, to je vrednije od *Miroslavljevog jevanđelja*, para vrta gde burgija neće, ali sad su nas zajebali s ovim osiromašenim uranijumom, majku im američku, najgora nacija, što ih mrzim, ako ih je Al Kaida sjebala, trebalo je i više, da vide i oni kako je to, pa kad su usahnula neposlušana upozorenja o kosturima iz ormana velikana te nove partije, pa kad je posle podsmeha prošlo i to vreme upozoravanja i čekanja da se dozovete pameti, e onda je počelo dobacivanje da ste ustaša i autošovinista i vi ste polako sveli krug prijatelja, poznanika i rođaka na „pravu meru“. I dalje ste gordi, još ne pomišljate na najgore, ali izdaje vas strpljenje, vi rešavate da odete na vrh, kod kralja Džona, kod Ričarda Lavljeg Srca, kod Robespjera lično, kod Tita i Đikija, jer oni kada vas pogledaju okom plavim ili čeličnosivim, ili kojim već okom gledaju, oni će ukapirati vaše ideje, oni samo imaju loše saradnike, partijski aparat je birokratizovan, a državni

još i više, ali takav je život, valja se boriti u okviru sistema, u početku su koraci mali i gotovo nevidljivi, ali svaki koračić je važan i u konačnici se pokaže kao važan, politika i život nisu obitavanje na pustom ostrvu, treba umeti s ljudima, politika je umetnost mogućeg, ne može sve odmah, ali treba požuriti dok nam ozonski omotač još garantuje život, prirodni resursi još totalno nepotrošeni, a areali koliko-toliko čistog tla još nepretvoreni i deponije prljavih tehnologija kojima korumpirani političari zarađuju s provizijama koje im se uplaćuju na tajne račune na Kajmanskim i Maršalskim Ostrvima, to je najveća izdaja, e to je autošovinizam, a puna im usta tradicije i patriotizma i Kosova, tako vi rezonujete dok se znojite od treme i mokro vam međunožje i mokri vam pazusi, a detaljno ste se istuširali za ovaj susret, uvereni ste u svoje ideje, to samo ludak može da odbije, treba samo zaobići učmalu partijsku strukturu koja se davi u kancelarijama s prašnjavim regulatorima i u kojima kafe-kuvarice kuvaju pregorke turske kafe, i gde se cirka džoni voker iz najdonjih fioka ili rashodovanih ormara pored čiviluka, eh taj nameštaj sa šmekom SFRJ, ali to je znak da se partija ne razbacuje, sve je to skromno, prema guberu, ponosni ste na službena kola vaše nove partije, to su stari golfovi i vremešne mazde, audije i be-em-veove i džipove su ti divni, skromni ljudi prepustili mafijašima, folk-zvezdama i državnim službama, nema ništa slađe nego kada karavanom raspalih golfova dođeš u malo mesto u Srbiji, gde se junački drži ogranak vaše nove partije, a kažu da je provincija zaostala, lažu pokondireni gadovi, nisu makli dalje od „Krug dvojke”, naš narod je radišan i čestit i pametan, samo mu treba predložiti činjenice, samo mu treba pomoći u bici protiv lokalne korupcije, ne treba sve svoditi na metropolu, zašto se sednice Vlade ne bi održavale rotaciono po mestima u Srbiji, da ljudi tamo vide da su i oni važni, on sebe već vidi u tim karavanima, dočekuju ih rukovodioci lokalnih odbora, tu je devojke u narodnoj nošnji i u opancima, iznosi pogaču, so i rakijicu, mali pionir umesto pionirske marame i đачke bluze nosi takođe narodnu nošnju, gde izradiše te opančiće, a devojke ima opasno jeleće, grudi kipe, našminkana je žestoko, veštačke trepavice joj prave promaju, usne crvene poput trešanja, napumpane kao da su je pčele ujele, naglasak je umilan, prava lokalka, dah joj miriše na žvakaću gumu „Bazuka Džo” i cigarete, pionirić Solunac recituje govor majora Gavrilovića, pleh orkestar trubi „Marš na Drinu”, rukovanje s ekipom lokalnog stranačkog odbora, obilazak preduzetničkih podviga te lokalne ispostave, uprkos opstrukcijama samožive nedemokratske vlasti, ali promeniće se to, on želi da se umili meštanima, i nesvesno greši u akcentuaciji, želi da im se dodvori, da pokaže da ne misli da je bolji od njih, kada čuje gramatičke greške kod meštana njemu je milo i toplo oko srca, svi smo mi Srbi, eto kako mi u „Kругu dvojke” imamo pogrešnu sliku o svom narodu, on kuca na vrata i ulazi, Tito iznenađen ostavlja detektivski roman o Šerloku Holmsu i brže-bolje uzima *Borbu*, a batler, ordonans, lični pratilac, trener za snu-ker i operater mašine za izbacivanje glinenih golubova vam prilaze kao uljezu, na stolu Titovom se dimi tompos u pepeljari, vidi se i čaša s bogme dobra tri palca ćilibarskog napitka (balantajns ili čivas?, pitate se vi iz zaludne radoznalosti), vi objašnjavate da imate nove ideje za razvoj, podižete akten-tašnu i otvorite je, iza zavesa iskoče telohranitelji s automatskim puškama i magnumima, vi od straha ispuštite akten-tašnu, svi polegaju na

pirotski tepih, čak se i Tito sagne ispod stola, vi zažmurite, gotovo da se userete od straha od glasnog škljocanja oružja, mislite ubiće vas, napraviće đevđir od vas, „ja sam Crnković, iz direkcije za ekologiju u senci, pisao sam vam pre mesec-dva, ne znam da li ste dobili...”, Tito se pridigne, nasmeje se i mahne rukom, „pustite čovjeka, majku vam vašu, to je omladinac koji želi da doprinese razvoju samoupravljanja...”, „jeste, jeste, tako je!”, uskliknete vi s olakšanjem, telohranitelji pokupe akten-tašnu ne ispuštajući oružje iz drugih ruku, sumnjičavo provere sadržaj, pa pogledaju Tita i klimnu glavom, ali kao da im je žao što nisu imali razloga da vas izrešetaju, batler prezrivo frkne, trener za snuker i operater mašine za izbacivanje glinenih golubova izvade ruke iz sakoa odnosno perjanog prsluka, znači i oni su telohranitelji, shvatate vi, ali ta informacija vam ne znači ništa, Tito pritisne dugmence na stolu, odmah se pojavi konobar odeven kao da je u kaubojskom salonu, Tito mu kaže „kafa, kisela voda i viski za druga”, okrene se prema vama i vikne „kakvu pijete?”, „srednje slatku!”, viknete vi slabašno jer ste se presekli od straha, i ostanete vi nasamo s Titom, a on purnja li purnja, povremeno skine naočare i približi listove iz vaše fascikle, „ali stakla su mu bifokalna, zašto...?”, pitate se vi, harizma velikog vođe vas je ophrvala, svaki detalj u prostoriji vam deluje u isti mah značajno, srcu drago i već viđeno, ili ako odete kod Đinđića, kakav je to majstor, s njim se, kažu, čovek dogovori za pet minuta, nema gubljenja vremena na kerefeke i protokol, nema tupljenja, čovek je živa vatra i energija, to što on uradi za 14 sati, drugi urade za nedelju dana, njegov radni dan je 14 sati, znači dva sata manje od radnog dana Anta Markovića, ali kakvih je to 14 sati, bato, to je furiozan tempo, on preskače najmanje jedan stepenik a ponekad i dva kada ide uzbrdo, mrzi ga da čeka lift, on ide peške, a saradnici i deo telohranitelja neka se voze, on stigne prvi, i jedan od telohranitelja koji ga nikada ne gubi iz vida, taj je posle bio pozni reprezentativac u brzom hodaњу na 20 kilometara, toliko se utrenirao prateći energičnog premijera, Điki za svaki primer iz političkog i privrednog života ima po jednu basnu, narodnu umotvorinu ili poučnu anegdotu iz sveta politike, naročito iz doba Harimana i Ruzvelta, ponekad i Čerčila, ma šta 14 sati, 16 sati on radi, zatim je tu sat i po telovežbe, po mogućnosti i obavezama, nekad džogiranje, nekad pilates i lako dizanje tegova, sve češće trčanje na pokretnoj traci koja mu stoji u kabine-tu, mada zli jezici kažu da mu je trčanje uz stepenice uz preskakanje pod dva stepenika najbolji fitness, a voli i fudbal na male goliće na terenu za rukomet, kažu da mu je ubačeni saradnik iz kriminogenog miljea namerno slomio nogu na Kopaoniku ne bi li metu učinio sporijom i pogodnijom za atentat puškom, tako je i Kenedi bio hendikepiran korsetom zbog hroničnih bolova u kičmi, inače bi ga bilo gotovo nemoguće pogoditi, ili bi se posle prvog metka sagnuo, e, pazi sad, i Điki purnja, a vi mislili on nepušač, jer nikada ga niste videli da puši, uostalom ni Slobu niste videli, osim na naslovnoj stranici *Vremena*, na kojoj je ružna slika, kojom su se nekada hvalile anglosaksonske feministkinje, pilotkinje, naučnice, književnice a sifražetkinje od formata, ali kod Slobe je poruka bila „ispušio od Amerikanaca”, otud je i ova poslednja naslovnica *Vremena* s Vučićem u kojoj on pokisao i zapanjen gleda retku publiku, na trenutak zanemio kao Čaušesku kada su prvi put u životu počeli da mu viču „ua”, e ta grimasa kao u onog komičara iz serije „Auto-

buska stanica", naime Stivena Luisa (kao „inspektora Sirila”), proročanski označava, kao na fotkama u filmu „Predskazanje”, šta će se dogoditi za oko 9 (devet) meseci, i puši, dakle Điki, četiri (4) kutije dnevno on ispunja, to izbrojite posle samo nekoliko dana, pokretna traka za trčanje i sobni bicikli stoje kod neopranih prozora, primećujete sloj prašine na tim alatkama, vidi se da odavno nisu korišćene, Điki je neobrijan, malo potišten, nogu u gipsu drži na šamlici, sedi postrance za pisaćim stolom, niko ne sluti da je lomnjava noge u sportskom centru na Kopaoniku bila aranžirana, cela ta ekipa tamo je bila debelo potplaćena ili sastavljena od ubačenih spavača ili krtica, osim korisnih idiota ili privrednih mafijaša, tipa onog stručnjaka za privatizaciju i kapitalizaciju koji se hvalio da je završavao jedan kurs mesečno u San Dijegu, Briselu i Temišvaru, ili tipa onog ministra koji je ličio na Mikija Mause, farbao je kosu i nosio okraćale pantalone i, kada je došao na „dužnost”, govorio je kao Srbin koji je zaboravio maternji jezik, a na kraju se u TV duelu na tečnom srpskom prepirao s pripadnikom jedne vanstranačke ekonomske grupacije, koja je obećavala brda i doline od dotacija kada uđemo u Evropu, ministar unutrašnjih dela je mucao i ličio na kombinaciju dobrog vojnika Švejka i Milana Nedića, i vazda se hvalio da mu je Dobrica Ćosić dao ideju za novu partiju, koja je trebalo da bude kombinacija SSOJ, Zelene stranke i ekološke sekcije Narodnog fronta iz fiskalne 1946. godine, saradnici i savetnici ekonomskih ministara su svi govorili srpski kao gastarbajterske babasere iz Sandžaka, nosili su laptopove koje nikada nisu uključivali i imali su nabildovana tela kao da su se takmičili u ekstremnim sportovima s povlačenjem kamiona ili gonjenjem točkova od kipera, čitava sekcija turističko-sportskog kompleksa na Kopaoniku je smrdela na kazino, znači mešavina cigarilosa, tompusa, muškog losiona (anti-Brion 2.0) i kurvanjskog ženskog parfema (lažna Endi Mekdauel i živanši presipan u Bulgariji), smrdljivog daha od podrigivanja viskija, nikotina, kavijara i škampa, kao da su konzerve sardina korišćene kao pepeljare, itisoni su pokazivali udubljenja od štikli visokih i oštih kao šiljci za lomljenje leda, na jednog razbacanog *eksperta* dolazile su dve-tri *dame*, koje gotovo nisu ništa izgovarale (kada bi ipak progovorile, čuo bi se akcenat ruski, bugarski, azerbejdžanski), odevene su bile kao na špicama za filmove o Bondu, cipele tih muškaraca bile su ulaštene kao operski klaviri, ali su im đonovi bili upadljivo izlizani. Đindić vam je rukom dao znak da sednete na stolicu koja se nalazila pored šamlice, očigledno su mu sagovornici sedeli tu, a ne prekoputa neurednog i pretrpanog stola, vi primećujete na ekranu desktopa kako idu bindžovane epizode *Sajnfelda*, iz otvorene fascikle pred predsednikom Vlade vidi se nekakav ekonomski izveštaj o železari Smederevo, u kabinetu je zagušljivo, nijedan prozor nije odškrinut, klima očigledno ne radi, dve pepeljare su prepune cigarilosa, belog kenta i dugog vinstona, sve popušeno najviše dopola, plastične čaše s kafom vonjaju i po konjaku, vi izlažete svoje ideje ponešto usporenom premijeru, on sluša pažljivo, ali ipak u vazduhu lebdi očekivanje trenutka kada će vas prekinuti, vi ne dobijate očekivani sjaj u oku, prepoznavanje odlične zamisli, hitar dogovor *with a quick schedule*, kao i s oročenim aktivnostima, ne dobijate algoritam s punim elanom i verom u budućnost, sve u prostoriji vonja po zamoru materijala, čamotiji, razočaranju, prokrastinaciji, Điki uzima flašu konjaka kurvoazije iz najdonje fioke i

doliva u plastičnu čašu s filter-kaфом, gasi trećinu cigarilosa, pali novi, vi ste uvereni da ćete dobiti rak pluća, ako ne od Tileta onda od Đikija, ovaj trlja vilicu kao da ga boli umnjak, „nisam znao da pušite”, kažete vi, naravno bez prekora u glasu, čak ne ni nezadovoljno, ko ste vi da kritikujete motornu snagu reformi, pa svako ima poneku slabost, Vili Brant je bio alkos, piluloman i imao ljubavnicu, a Kenedi šta sve nije radio, em narkos, navukao se na pilule i injekcije protiv bolova, jadan, šta ćeš, već je kao preljubnik katolik jamačno obezbedio sebi večno kuvanje u kotlu u paklu, a Krcun i Đido šta su radili sve u revolucionarnom žaru, nema crno-bele slike, jebiga, politiku vode ljudi a ne sveci, lepo Điki reče, „kome je do morala, neka dâ u crkvu”, Điki nije mnogo obratio pažnju na ovu polukonstataciju, već je samo objasnio „još sam i smanjio, dok sam redovno trenirao, pušio sam šest kutija dnevno”, on lista fasciklu i gleda dijagrame i rasejano klima glavom dok vi objašnjavate, u grlu vam knedla, gušite se od dima, osećate s užasom i miris znoja vašeg sagovornika, kravata Đikiju nije vezana uz vrat, vi se primičete da izvadite jedan grafikon iz portfolija, s velikim razočaranjem primećujete prljavu kragnu košulje, da li je on spavao ovde noćas, a možda i više noći?, pitate se, osetite i vonj čarape navučene preko gipsane obloge, mora da je reč o hitnim državnim problemima, ko zna šta nam Zapad nameće u vezi sa kosovskim pitanjem, mislite vi, dišete na škrge, kod Tileta ste dnevno pasivno pušili jednu i po kutiju tompusa i tri kutije drine bez filtera (telohranitelji, jebiga), ovde pasivno pušite kao u spalionici otpada, žena se mršti kada vas pomiriše posle radnog dana, muče vas stalne glavobolje, hrana vam je neslana i neslatka, koči vam se rame, kašljete uporno, što objašnjavate prehladom zbog celodnevno boravka na studeni tokom Đikijeve sahrane, pa pomena jednog, pa pomena drugog, pa počasnih šetnji, zamarate se neuobičajeno brzo, ostajete bez daha posle samo nekoliko stepenika, počinjete da gubite ravnotežu, komšija doktor vam kaže da nije to ništa i prepíše vam penicilin koji vam lično i ubrizgava četiri meseca tokom kojih vam je sve gore, napokon vas žena natera da odete na pregled, doktor komšija vam je dotle već doneo kartonsku kutiju od ulja vital, punu ospena, baktrima i sanduk narodnog sirupa protiv kašlja iz njegovog sela i uporno vam govori da to nije ništa, da je to sve zagađenje, smog koji nam dolazi iz Evrope, ali kada najzad odete kod lekara na pregled, rendgen pokazuje rak na levom plućnom krilu, prilično poodmakao, s metastazama na mozgu, limfama oko ruke čije rame vas je bolelo, ima i jedna tačka na jetri, vi ste paralisani od straha, lekar vam spakuje sve nalaze, snimke i upute za skener na VMA, ali nema gde da ih stavi, pita vas imate li neku kesu ili mesta u tašni, vi bledi kao krpa otvorite akten-tašnu i uzmete fasciklu s kojom ste išli kod Tileta i Đikija, otvorite je, izvadite planove i dijagrame i bacite ih u korpu pored doktorovog stola, i umesto toga ubacite nalaze i snimke i sve po redu, lekar vas teši kako su ga naučili, „vas ćemo staviti na prioriternu listu, samo da lociramo sve skenerom, odmah vas šaljemo u Nemačku, tamo imaju kobaltne topove i laserske noževe, u kombinaciji sa hemioterapijom postižu se *zadovoljavajući* rezultati”, vi klimate glavom, ošamućeni ste, želite da poverujete, ali jednostavno ne možete, zašto baš vama, pa imate tako velike planove, za Srbiju, za stranku, za planetu Zemlju, za budućnost socijaldemokratije u svetu, ili makar levog centra, da ga jebeš, izlazite iz lekareve ordinacije, on

vas zabrinuto ispraća sve do lifta, tapše po ramenu, vi jauknete, to je bolno rame, on se štrečne i kao oparen podigne ruku, pa vas jedva приметно potapše po kanda zdravijem ramenu, silazite liftom, greškom pritisnete dugme za garažu, kada se vrata lifta otvore, blenete u sumračnu studen podzemne prostorije, treba vam minut i više da se setite da treba da pritisnete „O”, ali nigde nema nule, onda vam dođe u glavu da treba da pritisnete „P”, jebala ih ćirilica, izađete na dan, koji je kao za inat prelep, sunčan i ubavo užurban, i sve je na svetu lepo i boli vas kurac za globalno otopljavanje i politiku i partiju i Srbiju i svet i Evropu i galaksiju, sada samo želite da progutate svaki tren, da ga osetite „u potpunosti”, ali vi zapravo ne znate šta je to „u potpunosti”, to ste samo negde pročitali, na kiosku kupite kutiju marlbora i upaljač, u parku kandžama otvorite paklicu i zapalite i kašljete i u ustima vam je gorko. Šetate se gradom, žalite što sve te boje, mirise, osećanja, predmete, ljude niste obgrlili ranije, jer vi ćete ubrzo otići, a sva ova lepota će nastaviti da blešti i posle vas, ne znate kako i zašto, ušli ste na rasklimatana vrata neke predratne zgrade i prošli na zadnji ulaz i našli ste se u zadnjem dvorištu, atrijumu, pokrivenom popucalim betonom, uz zidove se nalaze kontejneri za smeće, jedan stativ za trešenje tepiha, jedna ljuljaška sa dva sedišta ispod koje je mnogo pikavaca i plastičnih kesa, odjednom vam je hladno, vetar je uskovitlao kese koje su poput uvenulih vila ili pijanih duhova zaigrale, dok su konzerve čegrtale pored kontejnera i vi ste podigli obe ruke poput devera na svadbi, u jednoj držeći akten-tašnu sa smrtnom presudom, a u drugoj kesu s jogurtom, hlebom i dvesta grama parizera, i zaigrali ste nemi ples Grka Zorbe – kao Miša Stanisavljević što napisa u dnevniku umiranja – hipnotisale su vas kese, koje vam više ne izgledaju kao neprijatelj planete već kao prijateljice koje dugo niste zvali i raspiivali se kako im je, a one ipak nisu ljute, ne zameraju vam ništa, već vam se smeše, sve su vam oprostile, jer znaju da ste bili zauzeti, one su vazda bile skromne, znale su one da ćete im doći, i raduju vam se kao i uvek, s njima ste među svojim, i vi igrate, kese lete uvis, limenke čegrtaju, vetar fijuče, iznenada se sprema poznoletnja oluja, mini-pijavica se kreće atrijumom, smračilo se, oblaci su se skupili, jedna gugutka je sletela na kontejner i gleda vas, kao da se čudi, vi u njenom pogledu tražite dobar znak, „mama! da li si to ti?!”, zamišljate kako u TV studiju, u emisiji posvećenoj pacijentima koji su pobedili najteže bolesti, opisujete pogled te gugutke, „kada je na kontejner sletela gugutka, znao sam da ću pobediti!”, zamišljate da govorite, u studiju se uključi lampica APPLAUSE, publika plješeće, vi se bajagi skromno smešite, srce vam je puno, aplauz je zaglušujući, vi ste u euforiji, vi ustajete sa stolice, domaćin vas gleda najpre začuđeno pa odmah zatim namršteno, publika vrišti i zviždi u znak podrške, vi započinjete Zorbin ples, publika ritmički plješeće kao u transu, to je snažan huk podrške, oči vam se pune suzama, domaćin u studiju se zbunjeno osvrće oko sebe, sleže ramenima, mahne rukom nekome u mraku iza kamere i reflektorâ, vi gledate u gugutku na kontejneru, ali ona ne gleda u vas, to je jedna tužna gugutka, šćućurena, kao da se trese od hladnoće i umorno trepće, nije joj dobro, sada vam je jasno, odjednom vam ta gugutka liči na majku u bolnici kada je zaspala a vi joj ukrali poslednje evre iz torbice pored prozora, onaj huk je huk vetra, a ne publike, nevreme se pojačalo i krupna kiša lije po vama, dobuje od poklopce kontejnera

i plehanu strehu iznad zadnjeg ulaza, vi stajete, spuštate ruke i počinjete da plaćete. Vi ridate u samosažaljenju, strahu i očajanju. Polako odete pod strehu, naslonite se na prljava vrata s napuklim mutnim staklom i počnete da kašljete. Kada se okrenete da biste se vratili, na zidu u hodniku vidite izbleđeli plakat vaše nekadašnje stranke iz prethodne izborne kampanje.